

EXPUNERE DE MOTIVE

La data de 27 ianuarie 1999, 18 state membre ale Consiliului Europei, printre care și România, au semnat, la Strasbourg, Convenția penală asupra corupției.

Adoptarea unui astfel de document în cadrul Consiliului Europei reflectă preocuparea constantă a acestui înalt for european pentru găsirea unor soluții care, prin armonizarea legislațiilor naționale, să permită promovarea unei politici penale comune de către statele membre în vederea prevenirii și combaterii corupției internaționale.

Decizia privind elaborarea acestei Convenții a fost luată cu prilejul celei de a 21-a Conferințe a miniștrilor de justiție (Praga, 1997), când s-a convenit asupra necesității incriminării coordonate a infracțiunilor de corupție, ținându-se seama de formele noi de manifestare a acestora și de legătura ce există între corupție, crima organizată și spălarea banilor, precum și a identificării unor forme și mecanisme mai eficiente de cooperare pentru prevenirea și combaterea acestora.

În România, stat în tranziție spre economia de piață - ce presupune, printre altele, descentralizarea autorității, privatizarea proprietății, reforma administrației, libera concurență, deschiderea granițelor - actele de corupție manifestate, în principal, prin luarea și darea de mită, primirea de foloase necuvenite și traficul de influență se săvârșesc atât în domeniul public, cât și în cel privat, de multe ori depășind frontierele naționale, ceea ce creează dificultăți în descoperirea și instrumentarea lor.

Toate acestea impun luarea unor măsuri - inclusiv legislative și de creare a unor structuri specializate - care să se integreze în spiritul demersurilor internaționale privind prevenirea și combaterea faptelor de corupție.

În acest proces se înscrie și demersul actual al României de a deveni parte la Convenția europeană sus-menționată, pentru a se putea integra în cooperarea penală internațională vizată de prevederile acesteia.

Ratificarea acestei Convenții este o etapă a procesului de apropiere a legislației naționale de acquis-ul comunitar, respectiv de Convenția Uniunii Europene privind lupta împotriva corupției funcționarilor Comunităților Europene și a funcționarilor statelor membre ale Uniunii Europene (1997).

Totodată, ratificarea Convenției reprezintă un angajament suplimentar pentru susținerea acceptării României ca stat parte la Convenția OCDE privind lupta împotriva corupției agenților publici străini în tranzacțiile comerciale internaționale (1997), cu toată că România nu face, încă, parte din această organizație internațională.

Convenția penală asupra corupției stabilește, în principal, următoarele :

1. Categoriile subiectului calificat în infracțiunile de corupție, pentru noțiunile "agent public" și "persoană juridică" urmând a fi avute în vedere definițiile existente în dreptul intern al fiecărui stat parte.

Precizăm că, deși sintagma "agent public" nu se regăsește, ca atare, în legislația română, conținutul acesteia (prezentat exemplificativ de Convenție) este acoperit de textele art.147 - "funcționar public" - și art.145 - "public" - din Codul penal român.

2. Măsurile ce trebuie luate la nivel național de statele părți pentru : incriminarea corupției active și pasive a agenților

publici naționali și a agenților publici străini, a membrilor adunărilor publice naționale - parlamentari, miniștri, membrii consiliilor locale - și a adunărilor publice străine a funcționarilor internaționali - ai organizațiilor internaționale la care România este parte, cum ar fi ONU - a membrilor adunărilor parlamentare internaționale - ai unor organizații la care România este parte, cum ar fi Consiliul Europei - a judecătorilor și grefierilor unor instanțe internaționale - a căror competență este acceptată de România, cum ar fi Curtea Internațională de Justiție sau Curtea Europeană a Drepturilor Omului -; încrimarea corupției active și pasive în sectorul privat, precum și traficul de influență, spălarea produselor infracțiunii de corupție și infracțiunile contabile.

3. Competența soluționării cauzelor privind corupția activă și pasivă.

Convenția stabilește principiile după care este atrasă competența instanțelor statului parte : principiul teritorialității - infracțiunea comisă în tot sau în parte pe teritoriul statului respectiv - principiul naționalității - autorul infracțiunii este cetățean al statului parte, indiferent pe ce teritoriu se săvârșește infracțiunea - precum și principiul dublei protecții, atunci când autorul infracțiunii - funcționar internațional, membru al unei adunări parlamentare internaționale sau judecător la o Curte internațională - este și cetățean al statului respectiv.

4. Cooperarea internațională - asistență judiciară internațională, extradare, schimb de informații - pentru care Convenția stabilește principiul aplicării Convențiilor internaționale în materie, urmând ca, pentru statele care nu sunt parte la acestea, să se aplice prevederile Convenției. Pentru realizarea cooperării internaționale, statele părți trebuie să-și desemneze autoritățile competente. In

acest sens, pentru consecvență, s-au precizat în textul legii de ratificare aceleași autorități române - Ministerul de Justiție și Parchetul de pe lângă Curtea Supremă de Justiție - care au fost menționate și în Legea nr.236/1998 pentru ratificarea Convenției europene de asistență judiciară în materie penală, adoptată la Strasbourg la 20 aprilie 1959 și a Protocolului adițional la Convenția Europeană de asistență judiciară în materie penală, adoptat la Strasbourg, la 17 martie 1978. Cu privire la extrădare, a fost păstrată soluția prevăzută de Protocolul Adițional al II-lea la Convenția Europeană privind extrădarea, ratificat de România prin Legea nr.80/1997.

5. Convenția instituie un sistem obligatoriu de control prin intermediul unei instituții europene denumită Grupul de State împotriva Corupției (GRECO) pentru asigurarea punerii în aplicare de către statele părți a dispozițiilor Convenției. România este membră a GRECO prin efectul Legii nr.107/2000.

6. Pentru armonizarea dreptului intern cu această Convenție penală s-au redactat sau se află în curs de redactare proiectele textelor modificatoare ale legii noastre penale interne.

Astfel, este necesară introducerea unor dispoziții conform cărora articolele din Codul penal care incriminează corupția să se aplice și funcționarilor internaționali ori altor persoane care exercită funcții în cadrul unor organisme internaționale. În plus, este necesară extinderea infracțiunii de trafic de influență în sensul în care această infracțiune este redactată în art.12 din Convenție.

În ceea ce privește armonizarea legislației procesual penale, se impune reglementarea unei instituții noi, și anume : protecția colaboratorilor justiției și a martorilor.

7. Convenția penală asupra corupției nu a intrat încă în vigoare, fiind necesară, în acest scop, depunerea a 14 instrumente de ratificare/aderare. Deocamdată au fost depuse patru instrumente, de către:

Republica Cehă, Slovacia, Slovenia și Macedonia (situație la data de 1.09.2000).

Având în vedere dispozițiile art.32 din Convenție, aceasta nu va intra în vigoare, pentru România, nu pe data publicării legii de ratificare în Monitorul Oficial, ci în prima zi după 3 luni de la data depunerii celui de al 14-lea instrument de ratificare/aderare. Ca urmare, în funcție de momentul depunerii de către România a instrumentului de ratificare a Convenției, anterior sau ulterior intrării sale în vigoare, legea de ratificare va avea două date diferite de intrare în vigoare, așa cum sunt menționate în alineatul 3 al articolului unic al legii.

Față de cele prezentate mai sus, a fost întocmit proiectul de lege alăturat, pe care îl supunem Parlamentului spre adoptare.

PRIM-MINISTRU

Adrian Năstase

